

Vlinders tellen voor de Vlinderstichting   Mariske Pemmelaar

In 2005 startte ik met tellen van vlinders voor de Vlinderstichting. De route was langs de Westerscheldedijk van Zeeuws Vlaanderen bij het Verdrongen Land van Saeftinge. We hadden daar in het buurtschapje Baalhoek een dijkhuisje.

Mijn route liep vanuit onze tuin langs de binnen- en buitenkant van de Zeedijk.

Het mediterrane microklimaat in onze tuin werd bepaald door de ligging aan de voet van die hoge deltadijk. In het eerste jaar dat wij daar waren fascineerden al die onbekende vlinders, die om ons heen vlogen, mij enorm. Dat was voor mij als landschapsarchitect een nieuwe ontdekking. Het ontwerp voor onze dijktuin baseerden wij op het aantrekken van vlindersoorten.

Toen ik in 2004 alle vlindersoorten daar kende, vond ik de tijd rijp om bij de Vlinderstichting aan te melden voor een vlinderroute. Mathilde Groenendijk, medewerker van de Vlinderstichting en ik zetten de route uit in 17 secties van ieder 50 meter.

Op de scherpe gradiënt van de Westerscheldedijk telde ik 2 jaar lang iedere week de vlinders die ik op mijn route zag. Mijn score was 19 verschillende soorten. Vooral heel veel Bruine Blauwtjes, Icarusblauwtjes en Hooibeestjes. Het meest bijzonder waren de Koninginnepages. De hele zomer vlogen ze op de kruin van de Zeedijk ('hill topping'). Maar ook foerageerden ze in onze dijktuin en zetten hun eitjes af in de speciaal daarvoor gezaaide Dille. Adembenemend in wat voor grote bogen ze boven onze tuin vlogen. Tot nog toe ken ik geen enkele vlinder die zó vliegt. In 2006 telde ik maar liefst 28 exemplaren langs de route. De Koninginnepage was daar geen trekvlinder maar een standvlinder.

Baalhoek voorheen een witte vlek op de nationale vlinderkaart was door mij op de kaart gezet.

Koninginnepage
(foto: M.Pemmelaar)

Na 2 jaar geteld te hebben wilden wij ons mediterrane dijkhuisje verlaten om diagonaal Nederland over te steken naar de Tjongervallei in het koudste deel van

Friesland. Door de lokale beheerder van particuliere heideterreintjes kreeg ik Hulstreed aangeboden om vlinders te tellen. Opnieuw zette ik met Mathilde de route van 19 secties uit. Hier tel ik nu al weer 3 jaar. Dit gebied is veel kleinschaliger dan de Zeedijk. De route loopt voornamelijk door een vergrast droog heidegebiedje met opslag van vooral sporkehout, bramen en lijsterbes en incidenteel afgeplagde stukjes. Er zijn plekjes met kraaiheide, bosbes en vossebes. Een gedeelte van de route gaat langs een dassenburcht. Op de overgang van nat naar droog van een paar natuurlijke vennetjes groeien dopheide, veenmos en zonnedaauw. Er is een afgegraven laagte, die in het voorjaar gedeeltelijk onder water staat. Ieder jaar wordt een deel van de struikenopslag in de hei verwijderd of een grasachtig gedeelte gemaaid.

Voor mij waren Citroenvlinder, Koevinkje, Groentje, Heideblauwtje en Groot Dikkopje de nieuwe soorten die ik in het zuiden nooit zag. Het eerste Groentje was een groots moment. En dan die Friese naam: Grienjurkje!

Hulstreed
(foto:
M.Pemmelaar)

Het eerste jaar (2007) telde ik maar liefst 21 soorten. Ik moet bekennen dat ik daar de Grote Vuurvlinder ook bij heb geteld. Helaas zat er geen kaartje in mijn camera en kon ik hem niet vastleggen, dus telt hij niet mee. In 2008 waren de toppers: de Eikenpage, de Kommavlinder en het Oranjetipje. In dat jaar telde ik totaal 24 verschillende soorten en in 2009 23 soorten. Vaak geen grote aantallen per soort maar toch!

2009 liet een opgaande lijn zien voor Het Groentje, 6 exemplaren in 2007, 13 in 2008 en 25 in 2009, de Eikenpage in 2007 geen, in 2008 8 exemplaren en 14 in 2009. Het heideblauwtje heeft het moeilijk in dit gebied, slechts in een paar secties heb ik ze geteld, in 2007 88 stuks, in het topjaar 2008 183 en in 2009 maar 64

totaal. De absolute topper in 2009 zag ik op Koninginnedag. Op het moment dat bijna heel Nederland getuige was van de auto die de koninklijke bus in Apeldoorn probeerde te rammen, was ik in extase van mijn eerste noordelijke Koninginnepage. Die vlucht kende ik uit duizenden..... Hij (of zij) streek neer op het zojuist gedunde bramenstruweel en liet zich een beetje bleek en klein bewonderen. Duidelijk op trek en maar 1 keer gezien, daarna niet meer.

Koevinkje
(foto:
M.Pemmelaar)

Mijn conclusie van 5 jaar tellen op de 2 routes:

1. De warme met Zeeuws licht overgoten Zeedijk, de scherpe overgang tussen grootschalige eb- en vloednatuur en de grootschalige akkerbouwpolder levert in vegetatietermen een pioniersgemeenschap op. Daar zag ik minder vlindersoorten maar wel in veel grotere aantallen.
2. Hulstreed, een kleinschalig heiderestant, gelegen in het koudste deel van Friesland tussen zwaar bemeste graspercelen in een ruilverkaveld gebied verkeert qua vegetatie in een eindstadium. Hier zie ik een grote rijkdom aan vlindersoorten maar gering in aantal.